

Poročilo o delu Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi v letu 2004

Sklep Vlade Republike Slovenije št. 240-05/2003-1 z dne 18. decembra 2003 nalaga Medresorski delovni skupini za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljevanju: MDS), da enkrat letno poroča Vladi RS o opravljenih aktivnostih.

Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi je v letu 2004 nadaljevala svoje poslanstvo. V letu 2004 se je sestala sedemkrat. V prvi polovici leta se je osredotočila predvsem na pripravo in usklajevanje akcijskega načrta za časovno obdobje od leta 2004 do vključno leta 2006. Akcijski načrt je razdeljen na pet vsebinskih sklopov. Posamezni projekti imajo predvidena finančna sredstva in nosilno ministrstvo. Akcijski načrt je bil potrjen na 84. seji Vlade RS dne 22. julija 2004 (sklep št. 240-05/2003-3).

Aktivnosti MDS so bile odvisne tudi od aktualnih potreb in operativnega dela tako vladnih kot nevladnih organizacij na področju preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi.

V nadaljevanju poročila so prikazane aktivnosti MDS po vsebinskih sklopih kot jih opredeljuje Akcijski načrt.

I. Zakonodaja

V letu 2004 so stopile v veljavo nekatere spremembe Kazenskega zakonika s področja prostitucije in trgovine z ljudmi, ki jih je pripravilo Ministrstvo za pravosodje v sodelovanju z MDS, predvsem glede novega kaznivega dejanja Trgovine z ljudmi iz 387.a člena Kazenskega zakonika (v nadaljevanju: KZ). Člena Kazenskega zakonika Zvodništvo (185.) in Posredovanje pri prostituciji (186.) je nadomestil nov člen Zloraba prostitucije (185.). Kljub temu je bil del predkazenskih in kazenskih postopkov v letu 2004 še vedno voden zaradi kaznivega dejanja posredovanja pri prostituciji po 186. čl. KZ. Na novo pa je stopil v veljavo tudi 387.a člen Trgovina z ljudmi, kjer prav tako velja, da so bili v obdobju poročanja še vedno odprti predkazenski in kazenski postopki pri katerih je bilo ravnanje storilcev pravno opredeljeno kot kaznivo dejanje spravljanje v suženjsko razmerje po 387. čl. KZ.

Konvencija Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu je bila ratificirana v Državnem zboru Republike Slovenije 9. aprila 2004, pripadajoči Protokol za preprečevanje zatiranja in kaznovanja trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, pa je Državni zbor ratificiral 21. aprila 2004. Pri pripravi obeh Zakonov o ratifikaciji so sodelovali Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za zunanje zadeve.

Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve je v sodelovanju Ministrstva za zunanje zadeve, Ministrstva za pravosodje in Ministrstva za notranje zadeve, pripravilo predlog Zakona o ratifikaciji Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije, ki dopolnjuje 1., 11., 21., 32., 33., 34., 35., in 36. člen Konvencije o otrokovih pravicah, ki jo je Republika Slovenija nasledila s Temeljno ustavno listino o samostojnosti in suverenosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 1/1991) in Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvenciji OZN in konvenciji sprejetih v mednarodni organizaciji za atomsko energijo (Uradni list RS, št. 35/1992), ki zvišuje raven varstva otrokovih pravic na področju prodaje otrok, otroške prostitucije ter otroške pornografije, ki ga je obravnaval in sprejel Državni zbor Republike Slovenije 15. julija 2004 (Uradni list RS, št. 85/2004 - MP, št. 23/2004).

II. Pregon kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi

Spremenjena kazenska zakonodaja je vplivala tudi na odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, predvsem s področja prostitucije v povezavi s trgovino z ljudmi. Postavljeni so bili novi standardi, zaradi tega je bilo tudi manj v naprej načrtovanih policijskih ukrepanj z uporabo prikritih preiskovalnih metod. Temu sledi tudi zmanjšanje števila odkritih in preiskanih kaznivih dejanj. Na pobudo pooblaščenke na Vrhovnem državnem tožilstvu za delo na področju boja proti trgovini z ljudmi so vse vodje Okrožnih državnih tožilstev v Republiki Sloveniji določili na posameznem okrožnem državnem tožilstvu odgovornega državnega tožilca za obravnavanje kaznivih dejanj s tega področja. Ta je tudi kontaktna oseba, ki je dolžna poročati o aktivnostih na tem področju na Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije in sicer vsakih šest mesecev.

V povezavi s trgovino z ljudmi je bilo s strani policije v letu 2004 obravnavanih 14 primerov.

- Za kaznivo dejanje Spravljanje v suženjsko razmerje po 387. členu KZ je bila na pristojno državno tožilstvo podana 1 kazenska ovadba na škodo petih polnoletnih oseb ženskega spola (žrtev). Okrožni državni tožilec je zoper obdolženega zaradi očitane kaznivega dejanja zahteval preiskavo, ki jo je sodišče tudi uvedlo. Na ODT je bilo podano tudi 1 poročilo.
- Za kaznivo dejanje Posredovanje pri prostituciji po 186. členu KZ sta bili na ODT podani 2 kazenski ovadbi.
- Za kaznivo dejanje Zvodništvo po 185. členu KZ je bila podana 1 kazenska ovadba in 2 poročili.
- Za novo definiran člen Zloraba prostitucije po 185. čl. KZ, ki je stopil v veljavo s spremembami in dopolnitvami KZ pa je bilo na pristojna državna tožilstva podanih 5 kazenskih ovadb in 2 poročili. V enem primeru je državni tožilec v okviru svojih pristojnosti pravno opredelitev obdolžencu očitane kaznivega dejanja spremenil, in sicer v kaznivo dejanje trgovine z ljudmi po 387.a členu novele KZ (v nadaljevanju KZ-B). Dejanje je bilo storjeno na škodo ene osebe ženskega spola (ena žrtev). Zahteval je opravo preiskave zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 387.a členu KZ-B, s sklepom je pristojno sodišče preiskavo tudi uvedlo.
- V letu 2004 je zoper enega obdolženca zaradi kaznivega dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po 387. členu KZ bila vložena obtožba, in sicer po končani preiskavi za dejanje, ki je bilo storjeno leta 2001.

Skupno je bilo ovadenih 12 oseb, od tega 10 moških in 2 ženski. Oškodovank kaznivih dejanj je bilo skupno 25, vendar le 19 od teh prepoznanih kot žrtev trgovine z ljudmi. Med skupaj 25 oškodovanci vseh kaznivih dejanj je 6 državljanek SLO, ki so oškodovanke Zlorabe prostitucije in ni nikakršnih elementov trgovine. Med tujkami pa je 5 istih oseb oškodovancev po 185. členu in tudi po 387. členu, kar pomeni, da je to samo 5 dejanskih oseb. Natančnejši pregled statističnih podatkov je prikazan v tabeli 1., kjer je tako za ovadene osebe, kot tudi za žrtve kaznivih dejanj razvidna starost, spol in državljanstvo oseb. Prav tako so v tabeli na kratko opisani nadaljnji postopki z žrtvami kaznivih dejanj, katerih oskrbo je v večini primerov prevzela nevladna organizacija Društvo Ključ. Ob tem velja omeniti, da je Društvo Ključ posebej obravnavalo še 14 oseb, pri katerih so bili prepoznani elementi žrtev trgovine z ljudmi. Med temi je bilo tudi 5 mladoletnih oseb ženskega spola.

Tabela 1: Statistični podatki s področja preiskave in pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi za leto 2004

Kaznivo dejanje (člen KZ)	Spravljanje v suženjsko razmerje 387 čl. KZ	Posredovanje pri prostituciji 186 čl. KZ	Zvodništvo 185 čl. KZ	Zloraba prostitucije 185 čl. KZ – 04	Trgovina z ljudmi 387.a čl. KZ – 04	SKUPAJ
Kazenske ovadbe podane na ODT	1	2	1	5 (-1)		8
Prekvalifikacija k.d. s strani ODT					1	1
Poročila na ODT	1	0	2	2		5
Št. ovadenih storilcev k.d.	1	3	1	7 (-1)	1	12
Državljanstvo ovadenih storilcev k.d.	1/SLO	3/SLO	1/SLO	7/SLO	1/BOL	
Spol in starost ovadenih storilcev k.d.	M/54	M/28,52 Ž/25	M/54	M/54,37,31,39, 35,54 Ž/26	M/34	
Uvedena preiskava (zoper št. oseb)	1(1)				1(1)	
Podan obtožni predlog	1(1) iz 2001					
Izdaja pravnomočnih sodb						
Število oškodovancev – žrtev k.d.	5	6	5 (-5)	13 (-6)	1	25 (19) + 14
Državljanstvo žrtev	UKR	SVK	UKR	6 SLO, 5 UKR, 2 SVK,	1 BOL	
Spol in starost žrtev	Ž/ 21,22,23,24	Ž/ 19,22,25,23,24	Ž/ 21,22,22,23,24	Ž/ 19,19,34,21, 24,19,19,21, 24,33,19,26,23	Ž/20	
Nadaljnji postopek z žrtvijo	Žrtve so policiji prijavile grdo ravnanje, izkoriščanje in omejevanje svobodei. NVO Ključ nudil krizno namestitev in vračanje v domovino.	Dvema žrtvama je NVO Ključ nudil krizno namestitev. S policijo je bilo organizirano spremstvo ob povratku v domovino.	Žrtve so policiji prijavile grdo ravnanje, izkoriščanje in omejevanje svobode. NVO Ključ nudil krizno namestitev in vračanje v domovino.	Prijavile policiji, da jih zvodniki izkoriščajo.		

Razloge za zmanjšanje odkritja kaznivih dejanj s področja trgovine z ljudmi, v primerjavi s preteklimi leti je pripisati že omenjenim spremembam kazenske zakonodaje. Nadalje so se spremenili načini tranzita žrtev – oškodovancev trgovine z ljudmi preko Slovenije. V preteklih letih so namreč žrtve trgovine z ljudmi spravljali preko Slovenije člani kriminalnih združb, ki so se ukvarjali s tihotapstvom ljudi in so bile žrtve odkrite prav pri preiskovanju teh kaznivih dejanj. Na upad števila odkritih in preiskanih kaznivih dejanj vpliva tudi način prikrivanja samega izkoriščanja torej izvršitve navedenih kaznivih dejanj, kar policistom in kriminalistom otežuje zbiranje in zavarovanje dokazov.

Okrožna državna tožilstva v Republiki Sloveniji so v letu 2004 prejela 2 kazenski ovadbi zaradi dejanj, ki vsebujejo elemente ravnanj, ki so po spremembi slovenske kazenske zakonodaje 5.5.2004 zajeta v kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, po 387.a členu novele KZ (v nadaljevanju KZ-B).

- Okrožni državni tožilec je zoper obdolženega zaradi očitane mu kaznivega dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po 387. členu KZ na škodo petih polnoletnih oseb ženskega spola (žrtev), zahteval preiskavo, ki jo je sodišče tudi uvedlo.
- Policija je podala kazensko ovadbo zoper enega obdolženca zaradi kaznivega dejanja. Državni tožilec je v okviru svojih pristojnosti pravno opredelitev obdolžencu očitane kaznivega dejanja »zlorabe prostitucije po 185. členu KZ-B«, spremenil v kaznivo dejanje trgovine z ljudmi po 387.a členu KZ-B. Dejanje je bilo storjeno na škodo ene osebe ženskega spola (ena žrtev). Zahteval je opravo preiskave zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 387.a členu KZ-B, s sklepom je pristojno sodišče preiskavo tudi uvedlo.
- V letu 2004 je bila zoper enega obdolženca vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja spravljanja v suženjsko razmerje po 387. členu KZ, in sicer po končani preiskavi za dejanje, ki je bilo storjeno leta 2001.

III. Pomoč in zaščita žrtev trgovine z ljudmi

V letu 2004 je Nevladna organizacija (v nadaljevanju: NVO) Društvo Ključ nudila pomoč 23 žrtvam trgovine z ljudmi. Devetim (9) je NVO Ključ zagotovila krizno namestitev po predhodnem postopku policije. Štirinajstim (14) je društvo Ključ nudilo psihosocialno pomoč izven prostorov društva. Med njimi je bilo pet (5) mladoletnih oseb in sicer ena iz Bolgarije, dve iz Srbije in Črne gore ter dve iz Albanije. Zabeleženih je bilo tudi 22 klicateljev – klicateljic, ki so pomoč iskale po telefonu. Večina klicateljic je poklicala večkrat.

Sredstva za osnovno dejavnost NVO Društva KLJUČ, varnega prostora za žrtve trgovine z ljudmi in svetovalnega telefona, v okviru katerega je vzpostavljena 24-urna svetovalna telefonska linija, sta v letu 2004 zagotovila Ministrstvo za notranje zadeve v višini 13.000.000,00 sit in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v višini 1.371.141,00 sit.

V okviru akcijskega načrta MDS za obdobje 2004-2006 teče projekt "Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji (PATS)", za katerega je Ministrstvo za zunanje zadeve zagotovilo finančna sredstva v višini 5.000.000,00 sit.

Poleg Ministrstva za zunanje zadeve v projektu sodeluje Društvo Ključ, Slovenska Filantropija, Azilni dom Ministrstva za notranje zadeve ter Visoki komisariat Združenih narodov za begunce - UNHCR. V projektu PATS je društvo Ključ prevzelo enomesečno usposabljanje sodelavke Slovenske filantropije, ki v Azilnem domu vodila informativne razgovore z ranljivimi kategorijami. V letu 2004 je strokovna sodelavka opravila 77 individualnih razgovorov, pri tem pa se je dvakrat neposredno vključilo tudi Društvo Ključ saj je pri osebah obstajal resen sum, da sta žrtvi trgovine z ljudmi.

NVO društvo Ključ je bilo leta 2004 izbrano na javnem razpisu v okviru pobude Skupnosti EQUAL-a, za izvajanje triletnega partnerskega projekta "Razvojno partnerstvo, (re)integracija žrtev trgovine z ljudmi", kjer naj bi pridobilo 55.788.167,00 sit. Sredstva zagotavlja Evropski socialni sklad.

Na področju zagotavljanja pomoči žrtvam trgovine z ljudmi je bil 23. aprila 2004 podpisan sporazum o sodelovanju med NVO društvom Ključ in Generalno policijsko upravo.

Vlada Republike Slovenije je decembra 2004 sprejela pobudo za sklenitev Memoranduma o sodelovanju med Vlado RS in Mednarodno organizacijo za migracije - IOM, z namenom prostovoljnega vračanja določenih kategorij migrantov; in sicer:

- oseb, katerih prošnja za azil je bila pravnomočno zavrnjena s strani pristojnega organa,
- oseb, ki nezakonito prebivajo v Republiki Sloveniji,
- prosilcev za azil, ki se na lastno željo vključijo v program pred zaključkom azilnega postopka,
- oseb s statusom začasnega zatočišča,
- žrtev trgovine z ljudmi in mladoletnih oseb brez spremstva.

Pri izvajanju programa je posebna pozornost namenjena ranljivim skupinam migrantov, še zlasti osebe s posebnimi potrebami, žrtve trgovine z ljudmi, mladoletne osebe brez spremstva, invalidne osebe, starejši, nosečnice, starši samohranilci z mladoletnimi otroki, žrtve spolnih zlorab ter žrtve mučenja ali organiziranega nasilja.

IV. Preventiva

Na področju preventivne dejavnosti so resorna ministrstva ter nevladne organizacije v letu 2004, v skladu z akcijskim načrtom MDS so-financirale in izvedle številne aktivnosti, kot so: ozaveščanja širše javnosti in strokovne javnosti, raziskovalna dejavnost ter redne naloge nadzora in preprečevanja dela na črno.

Ozaveščanje ciljne populacije

V letu 2004 je NVO društvo Ključ nadaljevalo s programom "Vijolica – kako se izogniti pastem trgovine z ljudmi", ki ga izvajajo po osnovnih in srednjih šolah v Sloveniji. Izvedena so bila predavanja na srednjih šolah za skupno 400 uporabnikov. Slušateljem pojasnjuje osnovne pojme o trgovini z ljudmi, predavanja pa vključujejo tudi kratek dokumentarni film o resnični zgodbi mladoletne Slovenke, ki je postala žrtev trgovine z ljudmi. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je program sofinanciralo v višini 554.853,00 sit. Prav tako je sofinanciralo projekt CAP (preventiva zlorabe otrok) v višini 827.040,00 sit.

Program CAP - program za preventivo zlorabe otrok je nov projekt društva Ključ, ki so ga prevzeli od društva Center za preventivne dejavnosti. Projekt poteka po slovenskih osnovnih šolah že od leta 1994. V letu 2004 je bilo izvedenih 84 delavnic za približno 2100 uporabnikov.

Ozaveščanje strokovne javnosti

Ministrstvo za zunanje zadeve je podprlo strokovno – kulturno srečanje z naslovom "Ali se zavedamo", ki ga je 1. junija 2004 v Cankarjevem domu organizirala NVO društvo Ključ. Namenjeno je bilo ozaveščanju slovenske politične in strokovne, kasneje pa tudi širše javnosti. Na srečanju je bil med drugim predvajan film Ljilja za vedno (Ljilja 4-ever). Srečanje je bilo tudi uvod v dvomesečno akcijo ozaveščanja širše laične javnosti, saj se je film med poletnimi meseci predvajal v vseh večjih kinematografih po Sloveniji, ob tem pa je bilo distribuiranih preko 50.000 letakov, ki so opozarjali na trgovino z ljudmi v Sloveniji.

Omenjeno akcijo je društvo Ključ izvajalo v sodelovanju z distribucijsko hišo Creativa in s finančno podporo Ministrstva za zunanje zadeve v višini 3.000.000 sit.

IOM Ljubljana je ob pomoči Delegacije Evropske komisije v Sloveniji, izvedla 8 mesečni projekt z naslovom: "Osveščanje o integraciji migrantov in beguncev v slovensko družbo". Namen projekta je bil spodbuditi slovenske vladne predstavnike k razvoju in implementaciji vsestranske nacionalne integracijske politike in s tem pospešiti integracijski proces migrantov, kamor so bile vključene tudi žrtve trgovine z ljudmi in beguncev, v slovensko družbo. Glavne aktivnosti projekta so bile: tridnevna mednarodna konferenca v mesecu marcu 2004 in dva "follow up" tematska seminarja za vladne uslužbenke, predstavnike mestnih občin in nevladnih organizacij v maju 2004. V okviru projekta je bila izdelana brošura, ki je vsebovala osnovne informacije o integraciji, statistične podatke in primere dobrih praks iz tujine.

Raziskovalne dejavnosti

IOM Ljubljana je v sodelovanju z Mirovnim inštitutom v letu 2003 izvedla "Raziskavo o stanju trgovine z ljudmi v, iz in preko Slovenije. Ker je raziskava v angleškem jeziku, je glede na velik interes tako strokovne kakor laične javnosti in upoštevajoč dejstvo, da gre za prvo tako raziskavo pri nas, Ministrstvo za zunanje zadeve odobrilo sredstva v višini 1.970.000,00 sit za prevod raziskave v slovenski jezik.

Zaposlovanje tujih državljanov

V Sloveniji vodimo statistično evidenco tujih državljanov, ki so v Sloveniji zaposleni ali opravljajo delo. Pozornost velja pri izdaji delovnih dovoljenj za t.i. »rizične poklice« za potencialno trgovino z ljudmi zaradi možnosti zlorabe delovnih dovoljenj. Gre za poklice plesalke, zabavni program, gradbeništvo in delovna dovoljenja za državljane Ljudske republike Kitajske. Državljan tretjih držav se v Sloveniji zaposlujejo v skladu z Zakonom o zaposlovanju in delu tujcev ter za delo potrebujejo delovno dovoljenje. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je izdalo Uredbo o določitvi kvote delovnih dovoljenj za leto 2004 (Ur. l. RS, št. 33/2004), s katero se je omejilo število državljanov tretjih držav na slovenskem trgu dela.

Skladno z dogovorom med Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve in Zavodom RS za zaposlovanje se za izdajo delovnih dovoljenj za tretje državljane za poklic plesalke preverjajo še dodatni pogoji (poleg pogojev določenih v Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev in Pravilniku o postopkih in dokazilih za odločanje o izdaji delovnih dovoljenj) kot je obstoj poslovnega prostora, kjer se delo izvaja, potrebno je predhodno mnenje Inšpekcije za delo o možnostih zaposlovanja pri vlagateljih, Zavod RS za zaposlovanje pa o izdanih delovnih dovoljenjih redno obvešča kriminalistično službo Policije.

Tabela 2: Izdana delovna dovoljenja za poklic plesalke v letih 2001 - 2004

Država	2001	2002	2003	2004
BOLGARIJA	9	9	8	3
BELORUSIJA	4	15	8	3
DOMINIKANSKA REP.	10	14	43	50
MOLDAVIJA	45	40	67	57
ROMUNIJA	41	38	54	30
RUSKA FEDERACIJA	73	64	51	33
TAJSKA	9	9	8	4
UKRAJINA	457	421	616	507
DRUGE DRŽAVE	31	20	25	20
SKUPAJ	679	630	880	707

Vir: ZRSZ

V letu 2004 je bilo tako izdanih 707 delovnih dovoljenj za poklic plesalke za državljane tretjih držav. Od tega je bilo 275 novo izdanih delovnih dovoljenj za poklic plesalke v letu 2004. Glede na leto 2003 se je število delovnih dovoljenja za poklic plesalke zmanjšalo za 19 %.

V letu 2004, od 1.5.2004 dalje, so na Zavodu RS za zaposlovanje za poklic plesalke zabeležili 55 prijav zaposlitev, od tega 30 za državljane Češke in 25 za državljane Slovaške. Ne glede na prosto gibanje delavcev med novimi državami članicami EU pa v Sloveniji od 1. maja 2004 ni mogoče zaslediti povečanja delavcev iz držav Češke in Slovaške za poklic plesalke. V letu 2003 je bilo iz omenjenih dveh držav izdanih 26 delovnih dovoljenj, v letu 2002 je bilo izdanih 25 delovnih dovoljenj in v letu 2001 – 41.

Z uvedbo Uredbe o določitvi kvot delovnih dovoljenj za leto 2004 in dodatnih omejitev, predvsem na področju gradbeništva, se je priliv delavcev iz tretjih držav, med drugimi očitno v gradbeništvu zmanjšal za 55% (iz 8148 v letu 2003 na 3665 v letu 2004). Od tega je bilo na tem področju izdanih 3430 delovnih dovoljenj (94 %) državljanom Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne Gore, Hrvaške ter Makedonije, kar je posledica večletnih delovnih migracij med republikami nekdanje Jugoslavije in gre za »tradicionalno tujo delovno silo v Sloveniji«. Sledijo državljani Ukrajine (159 delovnih dovoljenj) in Bolgarije (31 delovnih dovoljenj). Dovoljenje za sezonsko zaposlitev na področju gradbeništva je omejeno na največ devet mesecev v kateremkoli dvanajstmesečnem obdobju. Obvezna vmesna prekinitev pred ponovno izdajo dovoljenja za delo istemu tujcu je določena z veljavnostjo predhodno izdanega dovoljenja, ne glede na to, ali za dovoljenje zaprosi isti ali drugi delodajalec.

Za majhen odstotek se je povečal obseg izdanih delovnih dovoljenj za državljane Ljudske republike Kitajske, kar gre pripisati povečanju števila kitajskih restavracij v Sloveniji. Obseg delovnih dovoljenj v letu 2004 je bil 245, v letu 2003 pa je bilo izdanih 209 delovnih dovoljenj za državljane Kitajske. Slovenija je za izdajo delovnih dovoljenja za kitajske kuharje določila dodaten pogoj, poleg pogojev določenih v Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev in Pravilniku o postopkih in dokazilih za odločanje o izdaji delovnih dovoljenj, in sicer se preverja obstoj delovnega prostora, kjer se delo izvaja.

Ocenjujemo, da smo v Sloveniji naredili pomemben korak pri zmanjševanju potencialnih možnosti zlorabe delovnih dovoljenj v primerih zaposlovanja iz tujine, kjer bi lahko okoliščine kazale na možnost trgovine z ljudmi, kar dokazujejo tudi statistični podatki, predstavljeni v Prilogi »Zbiranje statističnih podatkov – delovna dovoljenja«.

V. Izobraževanje

V okviru vsakoletnih izobraževalnih tožilskih dni za vse tožilce v Republiki Slovenije je bila v decembru 2004 predstavljena problematika področja trgovine z ljudmi ob uveljavitvi novih določil Kazenskega zakonika. Problematika je bila predstavljena v okviru teme »Spremembe in dopolnitve kaznivih dejanj na področju varstva človekove svobode in dostojanstva«. Skladno z načrtom bodo državni tožilci v Republiki Sloveniji nadaljevali z izobraževanjem, s poudarkom na izobraževanju tistih državnih tožilcev, ki se posebej ukvarjajo s področjem boja proti trgovini z ljudmi. Slednji so tudi kontaktne osebe na posameznih državnih tožilstvih za stik s posebno pooblaščenko za delo na tem področju na Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije, ki je predstavnica te institucije v MDS.

Na Konzularnem posvetu, ki je potekal med 14. in 16. aprilom 2004 v Ljubljani so člani Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi slovenskim konzulom na predstavništvih Republike Slovenije v tujini predstavili stanje v Sloveniji, konkretne primere reševanja trgovine z ljudmi in možne zlorabe viznih postopkov pri trgovini z ljudmi.

NATO je sprejel smernice (kodeks) za ravnanje vojaških oseb in civilnega osebja, ki sodelujejo v NATO vodenih operacijah v boju proti trgovini z ljudmi. Izobraževanje vojakov, ki bodo sodelovali v operacijah NATO, je tudi del programa Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2004 - 2006.

V policijskem izobraževalnem centru Gotenica je aprila 2004 potekalo skupno usposabljanje članic/članov NVO društva Ključ in uslužbencev kriminalistične policije. Namen usposabljanja je bilo utrditi sodelovanje med društvom in kriminalistično policijo. Usposabljanje, ki ga je organizirala Uprava kriminalistične policije, Generalna policijska uprava (v nadaljevanju: UKP GPU) je potekalo v obliki predavanj in simulacij.

V avgustu in septembru 2004 je bilo s strani Ministrstva za delo družino in socialne zadeve organizirano dvodnevno usposabljanje strokovnih delavcev zaposlenih v centrih za socialno delo za opravljanje dela na področju nasilja v družini, pri katerem je sodelovala tudi NVO društvo Ključ. Namen sodelovanja na usposabljanju je bilo ozavestiti strokovne delavce na področju socialnega varstva o problematiki trgovine z ljudmi in vzpostaviti konkretne kontakte za nujne primere sodelovanja.

V Ljubljani je septembra 2004 potekalo strokovno srečanje o možnostih integracije in reintegracije žrtev trgovine z ljudmi v RS ter nediskriminatornih praksah dela pri integraciji žrtev. Organizator srečanja je bila NVO društvo Ključ. Na strokovnem srečanju so aktivno sodelovali predstavniki vladnih, nevladnih, medvladnih organizacij in predstavnica samostojnega zavoda Inštitut za narodnostna vprašanja.

Septembru 2004 sta Društvo SOS in NVO Ključ organizirala posvet o dobrih praksah dela v zatočiščih in varnih hišah.

Predstavniki UKP GPU so sodelovali pri izvedbi usposabljanja za pomočnike komandirjev na temo odkrivanje in preprečevanje nedovoljenih migracij, v katero sodi tudi trgovina z ljudmi. Usposabljanja za kriminaliste in policiste se bodo nadaljevala v letu 2005.

VI. Mednarodno sodelovanje

Na področju mednarodnega sodelovanja so se predstavniki MDS za boj proti trgovini z ljudmi udeležili številnih mednarodnih dogodkov, ki so jih organizirale mednarodne organizacije, kot so Svet Evrope, Pakt Stabilnosti in Pobuda za sodelovanje v jugovzhodni Evropi (SECI), OVSE in OZN in druge.

V letu 2004 so v okviru Sveta Evrope potekala redna srečanja odbora za pripravo Evropske konvencije o ukrepanju proti trgovini z ljudmi. Kot predstavnik Republike Slovenije je v odboru sodeloval Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi. Konvencija je v sklepni fazi, podpis s strani sodelujočih držav pa je predviden v maju 2005.

Policija je v letu 2004 v koordinaciji s SECI Centrom v Bukarešti sodelovala pri izvedbi mednarodne operacije v boju proti trgovini z ljudmi MIRAGE 2004. V okviru tega je bilo izvedeno usposabljanje na temo »taktika in metodika opravljanja razgovorov«. Usposabljanja so se udeležili predstavniki policije in državnega tožilstva.

Slovenska policija aktivno sodeluje v Interpolovi delovni skupini za boj proti trgovini z ženskami in otroki za spolno izkoriščanje. Predstavnika ima tudi v pripravljalnem odboru navedene delovne skupine. Sodelovanje z Europolom se izraža s posredovanjem informacij in podatkov v različne delovne datoteke, ki se nanašajo na delovno področje trgovine z ljudmi in prisilne prostitucije. Z mednarodnima ustanovama UNDP Program Združenih narodov za razvoj in ICMPD - Mednarodni center za razvoj migracijske politike) je s strani

slovenske policije potekalo sodelovanje v smeri dopolnjevanja in usklajevanja vsebine učbenikov namenjenih kriminalistom in policistom za področje boja proti trgovini z ljudmi.

V organizaciji Sveta Evrope, Pakta stabilnosti ter pristojnih ministrstev Republike Albanije se je Vrhovna državna tožilka kot predstavnica medresorske delovne skupine, ki vodi podskupino za preprečevanje trgovine z otroki, s predsednico IOM pisarne v Ljubljani, udeležila konference o boj proti trgovini z otroki v Evropi. Konferenca je potekala v času od 19.-20. januarja 2004 v Tirani. Predstavnica Vrhovnega državnega tožilstva se je v Rimu v času od 04.- 06.06.2004 udeležila mednarodnega posveta, ki ga je pripravilo italijansko Ministrstvo za pravosodje s temo "Analiza kazenskih postopkov v kazenskih zadevah trgovine z ljudmi in ilegalnih migracij Republike Italije". Med 28. in 29. septembrom 2004 je kot pooblaščenka za področje boja proti trgovini z ljudmi sodelovala na strateškem sestanku Eurojusta v Haagu, kjer je predstavila aktualni položaj na tem področju v Republiki Sloveniji v okviru materialne in procesne zakonodaje ter študijo konkretne kazenske zadeve.

Med 23. in 24. marcem je v Beogradu potekal šesti sestanek Delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi Pakta stabilnosti za jugovzhodno Evropo. Sestanka na temo "Preprečevanje trgovine z otroki", ki je potekal v organizaciji Pakta stabilnosti in OVSE Misije Srbije in Črne gore so se iz Slovenije udeležili Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi (MNZ), njegova namestnica (MZZ) in predsednica NVO društva Ključ.

Nacionalni koordinator, predstavnica MZZ in predstavnica NVO Ključ so se udeležili konference "Zagotavljanje zaščite človekovih pravic v državah destinacije" - Breaking the Cycle of Trafficking, Helsinki, 23. in 24. september 2004, ki je potekala v so-organizaciji ODIHR - Urad Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi za demokratične institucije in človekove pravice in finskega zunanjega ministrstva. Konferenca je bila *follow up* berlinske konference z naslovom "*Europe Against Trafficking in Persons*" iz leta 2001. Urad Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi za demokratične institucije in človekove pravice - ODIHR je po zaključku berlinske konference oblikoval obsežen seznam priporočil za članice OVSE na področju zaščite človekovih pravic žrtev trgovine z ljudmi, ki je bil podlaga za oceno stanja po treh letih. Konferenca je bila priložnost za posredovanje prispevka na temo organiziranost in situacija trgovine z ljudmi v Sloveniji.

Med 6. - 8. decembrom 2004 je v Ljubljani potekala regionalna konferenca na temo že omenjenega projekta "Uvajanje mehanizmov za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji »PATS«. Namen konference je bil gostom iz Hrvaške in BiH predstaviti PATS projekt in poiskati možnosti implementacije le tega v omenjenih državah.

Generalna policijska uprava in UNHCR sta novembra 2004 v Gotenici organizirali seminar Mednarodna zaščita tujcev pri mejni kontroli - naučene lekcije pri projektu skupnega mejnega monitoringa 2004 v RS. Seminar je bil namenjen mejnim policistom R Slovenije in R Hrvaške. pri izpeljavi seminarja s predstavitvijo vloge pri projektu PATS in predstavitvi problematike trgovine z ljudmi v RS je sodelovala tudi NVO društvo Ključ.

Društvo Ključ je z društvom SOS organiziralo posvet zatočišč in varnih hiš z mednarodno udeležbo, kjer se je govorilo o dobrih praksah dela v zatočiščih in varnih hišah po Sloveniji in drugih evropskih državah. Junija 2004 se je udeležilo Ustanovne skupščine mednarodne organizacije ACTA - Anti Corruption and Anti Trafficking Action in sicer kot ustanovni član novo nastale mednarodne nevladne organizacije. Na skupščini je bilo prisotnih 10 nevladnih organizacij. Predstavnica društva Ključ je bila na tritedenskem obisku v ZDA "International visitors program" in navezala stike s predstavniki vladnih, nevladnih in medvladnih organizacij, ki v ZDA delujejo na področju boja proti trgovini z ljudmi.

Novembra 2004 je v Gorici (Italija) potekal seminar »TAMPEP – Novi posegi proti trgovini z ljudmi«. Seminar so organizirali Tampep international foundation, Dežela Furlanija Julijska krajina, Občina Gorica in partnerji. Nacionalni koordinator in predstavnica društva Ključ sta imela na seminarju strokovni prispevek.

Slovenija je prevzela organizacijo Konference o spolni zlorabi in nasilju nad otroki, ki bo potekala od 5. - 9. julija 2005 v Ljubljani. Sestavljata jo dva dogodka: Regionalne konzultacije ZN s področja varstva otrok pred nasiljem »Ustavimo nasilje zoper otroke – Ukrepajmo sedaj, Evropa in Centralna Azija« in Konferenca Sveta Evrope o uresničevanju zavez Yokohamskega svetovnega kongresa o spolni zlorabi otrok v komercialne namene, Evropa in Centralna Azija. Konferenco organizirajo UNICEF, Svet Evrope, Visoki komisariat Združenih narodov za človekove pravice, Svetovna zdravstvena organizacija, nevladna organizacija Advisory Panel in Republika Slovenija. Priprave na dogodek vodi Ministrstvo za zunanje zadeve, sodelujejo pa Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za javno upravo, Urad Vlade za informiranje in Varuh človekovih pravic.

Sklep

S sprejetjem Akcijskega načrta za obdobje 2004 - 2006 se je slovenska Vlada zvezal k organiziranemu boju proti trgovini z ljudmi na vseh ravneh. Aktivno delo MDS in finančna sredstva zagotavljajo uresničitev zastavljenih ciljev.

V letu 2004 je bil dosežen napredek na zakonodajnem področju. Ratificirana je bila Konvencija Združenih narodov o transnacionalnem organiziranem kriminalu in pripadajoči protokol, ki se nanaša na preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, predvsem z ženskami in otroki ter sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika, ki na novo ureja kaznivo dejanje trgovine z ljudmi.

V preteklem letu je MDS dosegla pomemben napredek na področju zbiranja statističnih podatkov, kar je razvidno iz preglednice obravnave kaznivih dejanj, storilcev in žrtev trgovine z ljudmi. Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje je Slovenija naredila pomemben korak pri zmanjševanju potencialnih možnosti zlorabe delovnih dovoljenj v primerih zaposlovanja iz tujine, kjer bi lahko okoliščine kazale na možnost trgovine z ljudmi, kar dokazujejo tudi statistični podatki, predstavljeni v Prilogi »Zbiranje statističnih podatkov – delovna dovoljenja«.

Tudi v letu 2004 so se izvajali že vpeljani projekti pomoči žrtvam trgovine z ljudmi in ozaveščanja strokovne javnosti. Posebej velja izpostaviti napredek na področju izobraževanja strokovnih delavcev, ki se pri delu srečuje z žrtvami trgovine z ljudmi, še zlasti na področju tožilstva.

Slovenija pozitivne izkušnje pridobljene na področju preprečenja trgovine z ljudmi prenaša na države jugovzhodne Evrope.